

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/24-08848
Otsuse kuupäev	17.12.2024
Komisjoni koosseis	Enn Tonka Diana Lints Marina Vaganova

Tarbija Kaupleja	aktsiaselts IKODOR (10012984)
---------------------	-------------------------------

Tarbija nõue	Tänavakivide asendamine kaupleja kulul koos kaasnevate kulutuste kandmisega
--------------	---

Resolutsioon:

Tarbija avaldus rahuldada.

Kauplejal asendada tarbijale müüdud tänavakivid sellistega, mille värvus tavatingimustes ei muutu ning kanda kõik kivide asendamisega seotud kulud. Kui komisjoni otsuse järgimine ei ole ilmastikutingimuste tõttu võimalik tarbijakaitseseaduse § 60 lg 1 sätestatud 30-päevase tähtaja jooksul, peab kaupleja kivid asendama tarbijaga kokku lepitava aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 15.05.2025.

Asjaolud:

Tarbija sõlmis Lavana OÜ-ga töövõtulepingu tarbija krundile elumaja ehitamiseks ja sellega kaasnevate tööde tegemiseks, muu hulgas ka tänavakivide paigalduse. Ehitis anti tarbijale üle 27.05.2021. Töövõtja andis ehitisele kahekümne nelja kuu pikkuse garantii. Garantiiga olid hõlmatud kõik töövõtja poolt ja tema korraldusel tehtud tööd.

Elamu ehituse käigus paigaldati 2021. aasta aprillis kaupleja toodetud tänavakivid. Tarbija märkas 2022. aasta kevadel, et tänavakivid olid muutunud kollakaks. Tarbija pöördus kaupleja poole selgitamaks, miks kivid olid värvi muutnud. Kaupleja leidis, et kivide värvimuutus ei ole tavapärane ja on tingitud kivi valmistamiseks kasutatud materjalidest. Kaupleja nõustus kivide asendamisega. 30.06.2023 vahetati tänavakivid garantiitööna uute vastu. Tänavakivid asendas ehitaja. Vahetuseks vajalikud kivid tellis tarbija kauplejalt ning andis need töö tegemiseks ehitajale üle. Asenduskivide kohta esitas kaupleja tarbijale 25.05.2023 arve nr 32765. Arve esitati 0-summa arvena ja tarbija ei pidanud kivide eest tasuma.

Mais 2024 märkas tarbija, et ka uued kivid olid muutunud kollakaks ning pöördus 06.06.2024 kaupleja poole. Tarbija märkis, et ka uued kivid on värvi muutnud täpselt samuti nagu varasemad. 20.06.2024 kirjutas tarbijale teatas kaupleja, et kivide värvi muutumine ei kuulu reklamatsiooni alla. Tarbija leiab, et, kuigi garantiitingimused välistavad kaupleja vastutuse ajaliste värvimuutuste eest,

ei ole tegemist ajalise värvimuutusega, sest värvi muutumine ilmnes juba vähem kui aasta möödumisel alates kivide paigaldamisest. Samuti nõustus kaupleja esimese kivide vahetuse ajal sellega, et puudus oli tootja viga.

Kaupleja tarbija nõuet kivide asendamiseks ei tunnistanud ning 26.06.2024 esitas tarbija avalduse tarbijavaidluste komisjonile. Avalduses nõuab tarbija tänavakivide asendamist. Tarbija soovib ka värvimata kivide asemel läbivärvitud kivide kasutamist.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja saatis komisjonile kirjaliku seisukoha tarbija nõude osas 11.09.2024. Kaupleja selgitas, et kivide kollaste laikude tekkepõhjuse teada saamiseks on kive katsetatud Tallinna Tehnikaülikooli katselaboris. Selgus, et kollakat tooni põhjustab raudoksiid. Kaupleja toodab betooni looduslikest lähteainetest, milleks on tsement, tardkivikillustik, sõelutud ehitusliiv ja vesi. Lähtematerjalidele kehtivad teatavad nõuded, kuid mitte kunagi ei ole nad päris homogeensed. Värvimuutusi võib põhjustada ka näiteks aluspinnas. Kuna tegemist on betooniga, mille iga partii võib olla erinev ja erinevatel põhjustel võib ajas betooni toon muutuda (kollasus, härme, sinetavus jne), siis ei ole värvimuutus kivide kvaliteedi-, vaid pigem esteetiline probleem. Kaupleja leidis, et tarbija nõue ei kuulu rahuldamisele.

Kaupleja on komisjonile esitanud Tallinna Tehnikaülikooli 20.07.2023 analüüsi protokoll nr RT-20.07.23 ja Tallinna Ülikooliga 20.07.2023 kuni 14.08.2023 peetud kirjavahetuse. Analüüsi protokollist selgub, et uurimiseks esitatud tänavakivide tükid sisaldasid rauda ja raudoksiidi, mis põhjustas värvi muutumise. Tallinna Tehnikaülikooli 11.08.2023 kirjas selgitati, et värvunud plaadid sisaldasid raudoksiidi ja kuna raudoksiid on pruunikaspunast värvi, siis see värvus ka plaate. Kivide tugevust raudoksiid ei mõjuta.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon hinnanud esitatud kirjalikke tõendeid leidis, et tarbija avaldus kuulub rahuldamisele. Komisjon märgib, et kuigi vaidluse all olevad kivid paigaldati ehitise garantii ajal, ei ole kivide omaduste muutumise eest vastutav ehitaja. Kivide asendamisel muretses vajalikud kivid tarbija ja andis need töövõtjale töö tegemiseks üle. Kivide paigalduse osas nõudeid esitatud ei ole. Võlaõigusseaduse (VÕS) § 641 lg 3 alusel on töövõtja vastutus välistatud juhul, kui puudus tuleneb tellija poolt üle antud materjalist.

Pooltevahelist õigussuhet tuleb käsitleda tarbijalemüügilepinguna. Asjaolu, et tarbija ei maksnud kivide asendamisel uute kivide eest ei saa vabastada kauplejat vastutusest üle antud kivide lepingutingimustele mittevastavuse eest. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 4 kohaselt kohaldatakse õigussuhet reguleeriva sätte puudumisel sätet, mis reguleerib reguleerimata õigussuhte lähedast õigussuhet. Seega kaupleja vastutus põhineb võlaõigusseaduse müüja vastutust reguleerivatel õigusnormidel. Poolte vahel oli sõlmitud kivide müügiks VÕS § 208 lg 1 ja 4 tunnustele vastav tarbijalemüügileping.

Kauplejale ette heidetavaks puuduseks on kivide värvuse muutumine umbes aasta jooksul pärast nende paigaldamist. Kaupleja tunnistab värvi muutumist, kuid leiab, et see asjaolu ei mõjuta kivide

kvaliteeti. Värvimuutmine on pigem esteetiline probleem. VÕS § 217 lg 1 ja 217¹ lg 1 peab ostjale üleantav asi vastama lepingutingimustele. VÕS § 217¹ lg 2 p 1 kohaselt ei vasta asi lepingutingimustele, kui sellel ei ole kokku lepitud omadusi. Tarbija avalduse menetlemisel on selgunud, et kivid anti tarbijale üle varem paigaldatud ja värvimuutnud kivide asendamiseks. Seega oli lepingu sõlmimise ajal oluliseks tingimuseks, et uued kivid ei muuda selliselt värvu nagu asendatavad kivid. See asjaolu oli kauplajale teada. Viitega garantiitingimustele leiab kauplaja, et värvimuutusele garantii ei laiene. Kauplaja garantiitunnistuse p 4 f on märgitud, et garantiioigus ei laiene toodetele, millel on ajaliste värvimuutuste tunnused. Garantiitunnistuses ei määratleta mõiste „ajalised värvimuutused“ sisu. Kivide asendamine oli põhjustatud just eelnevalt paigaldatud kivide lepingutingimustele mittevastavuse – värvuse muutumine – kõrvaldamiseks. Seega oli tarbija õigustatud eeldama, et uued kivid värvu ei muuda. Komisjon nõustub kauplaja väitega selles, et värvitoon kivide vastupidavust ja kasutusomadusi ei halvenda. Kauba kvaliteedina tuleb mõista selle kõiki omadusi, sh esteetilisi. Andes 2023. aastal tarbijale tasuta kivid värvu muutnud kivide asendamiseks aktsepteeris kauplaja sel ajal ka värvitooni muutumise lepingutingimustele mittevastavusena. Kui kivide värvitooni muutumine on tegelikult kivide materjalist tulenevalt nende loomulik omadus, oleks kauplaja kindlasti pidanud tarbijat sellest teavitama vastavuses tarbijakaitseaduse § 3 p 2 ja § 4 lg 2. Jääb arusaamatuks, miks kauplaja soovitas ühed värvu muutnud kivid asendada teiste, samuti värvu muutvate kividega. Kivide lepingutingimustele mittevastavus on tõendatud.

Komisjonile esitatud Tallinna Tehnikaülikooli analüüsist selgub, et kivide algse värvimuutuse põhjuseks oli raudoksiidi sisaldus. Asenduskivide värvimuutus võis, kuid ei pruukinud, olla tingitud samadest asjaoludest. Tallinna Tehnikaülikooli arvamus viitab pigem sellele, et kivide värvimuutus ei olnud tingitud tarbijast tulenevatest asjaoludest. Kauplaja väide, et kivide värvimuutuse võis põhjustada ka aluspinnas, on oletuslik ning seda asjaolu ei ole kauplaja kontrollinud.

Kauplaja on andnud tarbijale üle antud kividele 5-aastase kehtivusega müügigarantii. VÕS § 230 lg 1 kohaselt on müügigarantii müüja, varasem müüja või tootja (müügigarantii andja) lubadus müüdnud asi garantiis ettenähtud tingimustel tasuta või tasu eest asendada või parandada. Müügigarantiiga antakse ostjale seaduses sätestatud soodsam seisund. Selliseks soodsamaks olukorraks on vaidlusaluste kivide puhul müüja vastutuse pikem aeg võrreldes seaduses sätestatuga. VÕS § 231 lg 1 p 7 kohaselt on tarbijal õigus asja lepingutingimustele mittevastavuse korral kasutada seadusest tulenevaid õiguskaitsevahendeid müüja vastu, müügigarantii ei mõjuta tarbija seda õigust.

VÕS § 218 lg 1 sätestatakse, et müüja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, kui mittevastavus on olemas juhuliku hävimise ja kahjustumise riisiko ülemineku ajal ostjale, isegi kui mittevastavus ilmneb hiljem. Vastavuses sama paragrahvi lg 2 vastutab müüja asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis ilmneb kahe aasta jooksul alates asja ostjale üleandmisest. Tulenevalt müügigarantii olemasolust on see tähtaeg 5 aastat. Tarbija on esitanud müügilepingu täitmise nõude õiguskaitsevahendina. Vastavuses VÕS § 222 lg 1 võib ostja, kui asi ei vasta lepingutingimustele, nõuda müüjalt selle parandamist või asendamist. Vaidluses ei ole tuvastatud VÕS § 222 lg 2¹ nimetatud asjaolusid, mis õigustaksid kauplaja keeldumist kivide lepingutingimustega vastavusse viimisest. VÕS § 222 lg 4 alusel kannab müüja asja parandamise või asendamisega seotud kulud, eelkõige veo-, posti-, reisi- ja materjalikulud. Kui parandamiseks või asendamiseks on vajalik lepingutingimustele mittevastava asja eemaldamine, mis enne mittevastavuse ilmnemist oli oma laadile ja otstarbele vastavalt paigaldatud, hõlmab parandamise

või asendamise kohustus ka asja eemaldamist ja asendava või parandatud asja paigaldamist või vastavate kulude kandmist. Kaupleja garantiitunnistuse p 7 toodud tingimus, et garantii korras asendatavate toodete transportimise, väljavahetamise ja muude võimalike antud garantiijuhtumiga otseselt seostud kulude katmine või kompenseerimine lahendatakse eraldi kokkuleppega, ei ole kohaldatav vastuolu tõttu VÕS § 237 lg 1.

Kui kivid asendatakse tarbija soovil kallimate kividega, hüvitab tarbija hinnavahe.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Enn Tonka

Diana Lints
Marina Vaganova

/allkirjastatud digitaalselt/